

Informatiebijeenkomst Open Oproep: Herbestemming (Rijks)vastgoed als gebiedsopgave

Dit document vormt de toelichting op de Open Oproep. Tijdens de informatiebijeenkomst hebben de betrokken partijen de doelstellingen en insteek van dit traject zo helder mogelijk proberen toe te lichten. Er is zoveel mogelijk gestreefd om de opgave, de procedure, het traject, etc. te verduidelijken. In geval van onduidelijkheid is de Oproep van 3 februari 2014, met bijbehorende documenten, leidend. Na publicatie van dit document zullen geen vragen meer worden beantwoord. Na de selectie is er voor de geselecteerde teams weer gelegenheid om vragen voor te leggen aan de betrokken partijen en daar in samenspraak passende antwoorden op te formuleren.

Locatie: *perscentrum Ministerie van IenM*
Tijdstip: *19 februari 2014, 12.00-13.30*

Aanwezig namens de organiserende partijen:

<i>Jonel Nugteren</i>	- <i>Rijksvastgoedbedrijf</i>
<i>Elien Wierenga</i>	- <i>Atelier Making Projects, Ministerie van IenM</i>
<i>Paul Gerretsen</i>	- <i>Atelier Making Projects</i>
<i>Martijn van der Mark</i>	- <i>Stimuleringsfonds Creatieve Industrie</i>
<i>Maarten Tas</i>	- <i>Stimuleringsfonds Creatieve Industrie (verslag)</i>

De informatiebijeenkomst mocht op grote belangstelling rekenen, de circa 70 aanwezigen tonen aan dat de herbestemmingsopgave bij velen tot de verbeelding spreekt. Jonel Nugteren van het Rijksvastgoedbedrijf verzorgde een korte introductie over de achtergronden van deze open oproep, de experimentele opzet, de verschillende rollen van de organiserende partijen, de regiopartners en de door hen ingebrachte opgaven, de procedure en tijdsplanning van het onderzoekstraject en het doel van deze informatiebijeenkomst. De presentatie van de informatiebijeenkomst en een uitgave van Atelier Making Project, waarin meer context en achtergrondinformatie is opgenomen, kunt u downloaden via de links onderaan dit bestand.

Na deze introductie was er vooral veel ruimte voor vragen vanuit de zaal, die door de organiserende partijen werden beantwoord. Het verslag van dit vraaggesprek treft u hieronder aan.

- Q: Wat wordt in deze fase van de deelnemende teams verwacht?
- A: Wij vragen om uw visie op herbestemming als gebiedsopgave en zijn op zoek naar aansprekende regionale strategieën. Wij zijn dus uitdrukkelijk niet op zoek naar uitgewerkte ruimtelijke plannen voor individuele objecten. Uit alle inzendingen worden 3 teams geselecteerd die hun visie en onze hypothese in samenwerking met de drie regiopartners gaan testen. Ontwerpend onderzoek wordt daarbij als instrument ingezet om tot vernieuwende strategieën en ruimtelijke scenario's te komen. Deze strategieën hebben betrekking op diverse schaalniveaus, zijn niet alleen ruimtelijk maar ook beleidsmatig en zijn zo mogelijk ook op andere gebieden toepasbaar.
- Q: U geeft aan dat ontwerpend onderzoek bij deze opgave als instrument ingezet dient te worden, maar stelt tegelijkertijd niet op zoek te zijn naar uitgewerkte ruimtelijke plannen voor objecten. Spreekt u zichzelf daarin niet tegen?
- A: Over de definitie van ontwerpend onderzoek valt veel te zeggen. Zoals gezegd zijn wij op zoek naar vernieuwende strategieën waarbij de herbestemming van vastgoed als gebiedsopgave wordt benaderd. Bij deze opgave is een ontwerpende houding essentieel; door het in- en uitzoomen tussen verschillende schaalniveaus kan de ruimtelijke uitwerking van beleid in beeld worden gebracht, wat helpt bij het aanscherpen van de strategieën en het verder vormgeven van de inhoud.
- Q: Op welke schaalniveau dienen de strategieën en ruimtelijke scenario's zich te richten en hoe worden de gebiedsgrenzen bepaald? In het geval van Den Haag zijn er twee opgaven, dienen die met elkaar verbonden te worden of mogen zo ook afzonderlijk worden benaderd?
- A: U bent vrij om een visie aan te dragen die zich op één of meerdere opgaven richt. De definitieve plangrenzen worden in het vervolgtraject in samenwerking met de regiopartners nader bepaald. In deze fase gaat het om de achterliggende strategie en hoe deze elders toepasbaar gemaakt kan worden. Na afloop zullen ze door verschillende partijen moeten kunnen worden opgepakt.
- Q: Welke informatie wordt beschikbaar gesteld? Zijn er gedetailleerde kaarten en tekeningen van al het Rijksvastgoed in de betreffende regio's? Is er een overzicht van knelpunten en dilemma's?
- A: De algemene beleidskaders zijn bij de regio's bekend. Deze zijn ook via internet beschikbaar. De Atlas voor Gemeenten stelt regioprofielen op, levert belangrijke kengetallen en indicatoren, geeft inzicht in trends en ontwikkelingen op het gebied van leegkomend vastgoed. Deze data wordt op dit moment geproduceerd en is in deze fase dus helaas nog niet volledig beschikbaar. Er is wel een kaart waarop alle Staatseigendommen staan die gebruikt worden voor de uitoefening van rijksoverheidstaken. Van kantoorgebouwen, staatsbossen, natuurgebieden, opvangcentra, rails, rijkswegen, defensie terreinen tot gevangenissen (zie downloads onderaan dit document). De betrokken partijen streven er naar zoveel mogelijk relevante informatie aan de ontwerpteam te kunnen leveren. De kans blijft bestaan dat niet op alle vragen naar informatie een optimaal antwoord gegeven kan worden.
- Q: In de vraagstelling van de open oproep lijkt het alleen om Rijksvastgoed te gaan, maar uit het voorgaande blijkt dat niet alleen gebouwen, maar ook terreinen en infrastructuur in de visie moeten worden meegenomen. Wat is nu precies de bedoeling?
- A: Het gaat om een experiment. Wij hebben geen pasklaar antwoord en staan open voor uw suggesties. Belangrijk om te vermelden is dat u in de eerste plaats om een aanscherping van de probleemstelling wordt gevraagd. De betrokkenheid van de diverse opdrachtgevende partijen zorgt voor een unieke aangelegenheid om te tonen op welke manier ontwerp een bijdrage kan leveren aan het ontwikkelen van vernieuwende strategieën. Dien een mooi voorstel in met een deskundig team en laat zien hoe ontwerpcapaciteiten bij deze opgave kunnen worden ingezet.

- Q: U vraagt om multidisciplinaire teams maar stelt zelf ook expertise beschikbaar; hoe wordt de teamsamenstelling beoordeeld en hoe verloopt de samenwerking?
- A: De verschillende opdrachtgevende partijen kijken met veel belangstelling naar dit experimentele project. Het Rijk en de regiopartners leveren daarom graag en bijdrage aan het vervolgtraject en stellen specifieke kennis beschikbaar. U bent vrij om zelf een deskundig team samen te stellen dat aansluit bij uw visie op de opgave, de teamleden dienen zich echter wel aantoonbaar aan de inzending gecommitteerd te hebben. Verder is het mogelijk om aan te geven welke informatie en kennis u graag vanuit de organiseerde partijen ingebracht ziet worden. TNO doorloopt een apart onderzoekstraject, daarnaast fungeert ze in het vervolg van deze open oproep als rekenkamer om de financiële en maatschappelijke kosten en baten van de diverse strategieën en ruimtelijke scenario's door te rekenen en tussentijds te adviseren. Zo ontstaat meer inzicht en een wederzijds profijt.
- Q: De tijd van lange termijn strategieën en grootschalige gebiedsontwikkelingen lijkt voorbij en de bottom-up beweging wint steeds meer terrein. In deze opgave lijkt de Rijksoverheid juist voor een tegengestelde beweging te kiezen, wat is daarvan de achterliggende gedachte?
- A: Dat is een te sterk vereenvoudigde voorstelling van zaken. Het regionale schaalniveau blijft voor veel mensen en bij veel opgaven een rol van betekenis spelen. Het gaat erom welke prikkels je kunt toevoegen om weer in beweging te komen. Daarnaast gaat het om een combinatie van schaalniveaus doordat we aansluiting hebben gezocht bij actuele opgaven in de drie regio's.
- Q: Op basis van welke criteria worden de inzendingen beoordeeld en hoe ziet de samenstelling van de selectiecommissie er uit?
- A: Er wordt om een aansprekende visie en een concreet plan van aanpak gevraagd dat in wisselwerking met de regio's tot een vernieuwende strategie uitgewerkt kan worden. Vanuit elk van de organiserende partijen en partnerregio's zal een vertegenwoordiger zitting nemen in de selectiecommissie.
- Q: Hoe verloopt de procesaansturing tijdens het vervolgtraject?
- A: De drie regio's zijn de directe opdrachtgevers, IenM vormt het formele aanspreekpunt.
- Q: De vervolgoopdracht na selectie vertegenwoordigt een waarde van €25.000,- welke kosten dienen hieruit betaald te worden?
- A: Deze vergoeding is bedoeld voor de directe kosten van het onderzoeksteam, zoals eigen uren, reiskosten, printkosten, etc. Verder wordt een digitaal eindproduct verwacht: een rapportage en een powerpoint presentatie met aansprekende beelden. Het team presenteert dit op de IABR.
- Q: In hoeverre is het proces tot aan de IABR vastgelegd?
- A: Er is een globale planning opgesteld, waarin de tussentijdse presentatiemomenten in Den Haag zijn opgenomen, deze vindt u in de bijgevoegde presentatie. De exacte data dienen nog vastgesteld te worden, zodra deze bekend zijn zal het Stimuleringsfonds deze aan u communiceren. De regio plant, in overleg met het geselecteerde team, de werksessies met experts en actoren.
- Q: Dienen de uitkomsten inhoudelijk of methodisch schaalbaar te zijn en wat gebeurt er na afloop met de resultaten van het onderzoek?
- A: De verschillende opdrachtgevers willen de manier van werken - met ontwerp bureaus, in de regio, met alle partijen aan tafel - testen om te kijken of deze ook toepasbaar is op andere plekken voor deze specifieke opgave. Zij spannen zich dan ook in om gezamenlijk de lessen te trekken uit het proces waar we gezamenlijk ingaan en deze te vertalen naar een methodiek.

Downloads:

- [Presentatie Informatiebijeenkomst 19/02](#)
- [Uitgave Atelier Making Projects](#)
- [Overzichtskaart Staatseigendommen](#)